

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

Historia Libri Regum Primi

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Historia Libri

ciamētū solvere. Et his tribus cōiūctis q̄s diuersos casus quōs ipse repudiās soluebat sibi calciamētū quōs hō mlier soluebat et. quōs vir q̄ suscipiebat eā. S; q̄ cūq; mō fieret in oprobrium refugij d̄ legē domus et d̄ dicebat dom⁹ discalciamētū. Et ait booz astātib; Hui⁹ rei testes estis sum⁹. faciet dñs hāc mulierē tibi sicut Rachel et lyaz q̄ edificauerūt domū isrl̄. Accepit itaq; booz ruth in vxorē. Et p̄ annū natus ē ei fili⁹ quē posuit noemī in sinu suo: nutritiōis et gerule fungēs officio. Et dicit ad eā vicine gratulātes. Ecce habes q̄ nutritat senectutē tuā et seruitatē tibi plus q̄ septē filij. Ob h̄ vocant nomē eius obeh. qd̄ hebraice interpretatur seruus. Hic est pat̄ isrl̄ patris dauid.

Tabula in historia Regum primī.

Historia libri regum	cap. j.
De parentibus samuelis.	cap. ij.
De fenenna.	cap. iij.
De ortu samuelis.	cap. iij.
De filijs belli.	cap. v.
Quod tertio vocauit dñs samuelē	cap. vi.
De morte belli et filiorum eius: et captione arce.	cap. viij.
De remissione arce.	cap. viij.
Quod orate samuele vicit isrl̄ p̄ b̄l̄stijm	ca. ix.
Quod isrl̄ petijt regem.	cap. x.
De vinctōe saulis et electione.	cap. xj.
De naas et secūda vinctōe saulis.	cap. xij.
Quod samuel predixit sauli de translatione regni.	cap. xij.
De clade p̄b̄l̄stijm et fauo quem comedit ionathas.	cap. xiiij.
Quod saul vicit amalech.	cap. xv.
De vinctōe dauid in domo patris	cap. xvj.
De morte golie.	cap. xvij.

Quod saul persecutus est dauid.	cap. xvij.
Quod nichol d̄posuit dauid p̄ fenestrā	ca. xix.
De fuga dauid in nobe.	cap. xx.
De fuga dauid ad achis.	cap. xxj.
De morte abimelech et sacerdotū.	cap. xxij.
De zipheis et quod dauid latuit in spelunca.	ca. xxij.
De morte samuelis et nadabis	cap. xxiiij.
De fuga dauid ad achis	cap. xxv.
De suscitacione samuelis.	cap. xxvj.
Quod dauid vicit amalech.	cap. xxvij.
De morte saul et filiorum eius.	ca. xxvij.

Historia libri regum.

Liber regum

in quatuor volumib; distinctus apud nos. fm̄ hebreos autē in duob; et dicitur p̄ mū samuel a noīe auctoris. scōz vocat malachi.

regū. a materia. qd̄ā vocant malachoth. qd̄ sonat regnoz. sed vitiose. Agitur em̄ in eo d̄ vno regno iudeoz tm̄: et de regib; eius. licet in duo diuisum fuerit. Sc̄pt⁹ est at̄ chronice liber iste sub singulis regib; q̄ cōpac⁹ est in vñū a hieremia. qd̄ exinde patz q̄ idē finis ē h̄ libriz hieremie. Ad cōmēdatōz at̄ samuelis p̄mittit cōmēdatio patris e⁹ in hūc modū.

De parentibus samuelis. Cap. i. m. i.

Vit vir vnus de

f. ramathaim sopherim. de mote effraim. et nomē ei⁹ helchana effraeus. Vir em̄ pontifex hic non p̄ sexu. sed p̄ rigore virtutū. nec vn⁹ p̄ numero s; p̄ singularitate religiōis p̄ alijs. Dicit autē ciuitas eius ramathaim q̄ in euāgelio dicit arimathia. a lo sep̄ho d̄: ramath. quia in excelso sita erat. sopherim hō speculatio interpretat. et est tibi gentilitij casus. ac si diceret de ramathaim speculatiōis. qz et ea circūfaciens regio lōge videri poterat. sic tradit Hieronym⁹. Alij distinguūt sic. de ramatha in sopherim. Nō est autē mons effraim nomē montis s; regiōis. Vñ in sequentib; vbi legit de. xij. p̄fect⁹ regionū qui ministrabat salomoni p̄ singulos mēses. pontifex dechar p̄fect⁹ motis effraim. Fuit autem helchana leuita nonusdecim⁹. a leui descendens ab eo p̄ caath. et isuar et chore. Vñ patz q̄ samuel nō fuit aaronita. et dicit effra

Regum Primi

teus, i. bethleemita. Fuit em̄ fm̄ mrem̄ d̄ tri
bu iuda. Un̄ postea samuel posuit vnuz de
filijs suis iudicē in bethleē tanq̄s inter p̄rls
bules. Et nota q̄ q̄dā tria noīa distinguūt
sic Effrate⁹ ab effraim scribūt p̄ duo, k ephra
teus ab ephrata, p̄ p̄ h, eufrateus ab eufra
ten, q̄d est fugifer, p̄ eu, z est vt dicit termin⁹
inde iuxta eufraten.

De fenenna, Caplm. II.

Subiit autez bel

bchana duas vxores, nomē vni
anna. z nomē scōe fenēna, z cū
debut dīcere alteri de duabz, dixit scōe: inus
ens, q̄ licz pares eēt in noīe vxorio, tñ bec
scōa erat in amore viri. Erat at̄ anna pulcra
s̄ sterili, fenēna s̄o fecūda. Et ascēdebat vir
ille tribz statuz diebz fm̄ legē i silo ad adorā
dū. Erāt at̄ i silo duo filij belī ofni z pbine
es sacerdotes. Lūq̄ imolasset belchana de
dit fenēne z filijs z filiabz e⁹ ptes, anne at̄ des
dit pte vnā tristis. Quidā putāt h̄ dicitū eē de
vestibz nontis q̄s distribuēbat vxorioz z libe
ris i die festo. S̄z maḡ putādū est eē dicitū
de p̄rls sacrificioz, q̄ p̄tingebant offerētes,
q̄s tanq̄ scās leuīte ceterz distribuēbāt. De
bre⁹ sermo maḡ v̄ sonare, dedit anne m̄lli
onē vnā duplicē: quasi vnā pte eōpollentē
duabz. Porro anna tristis erat, p̄ sterilitate z
nō sumebat cibū. Et egressa ē ad fores tab
naculi vt oraret belī sedēte ante postes, vt q̄
rētes p̄siluz paratū eū inuenirēt, z fies anna
votū vouit dño. Dñe exercitūū, si dederis m̄
hi fecū virile dabo eū tibi nazareū oībz diez
b⁹ vite sue. Et attēdes belī motū labioz vo
cēz nō audēs: est imās temulētā ait Digere
paulisp̄ vinuz q̄ mades. Que r̄ndit, Neq̄q̄
dñe, S̄z mulier infelice ego sum vsq̄ adhuc.
Ora p̄ ancilla tua. Intelligens at̄ eā belī ste
rile ait, Det tibi d̄s isrl̄ petidēz tuā. Hebre⁹
tñ h̄z dabit, Un̄ mulier ex p̄missioe sacerdo
tali secūra abiit, vultusq̄ illi⁹ nō st̄ amplius i
diuersa mutati. I. antimus eius nō est deus
ceps distractus in varietates dubitatōis

De ortu samuelis, Caplm. III.

Factum est vt

e pareret filiū, z vocauit nomē e⁹
samuel. i. postulatio dei qz a dō
postulatū suscep̄at, nec ascendit m̄lier in silo
cū viro suo: donec ablactaret filiū, z eū abla

ctatum duxit in silo cū vitulis tribz, z modis
is farine tribz, hebreus tñ habz, z in modis
farine, z cum amphora vini que est mensura
ra trium modiorum. Nec attulit simlam, z
vinum ad libandum tñ, cum in libamintz
vitalozum paucioza sufficerēt, p̄sertim cū
non nisi vnum vitulum obtulisset, sed intel
ligendum est q̄ residuū dedit domui sacer
dotum. Porro mirum videt esse puerū b̄s
mum, quasi nouiter ablactatum adductum
esse ad ministrandum in tabernaculo. Pro
pterea quidā dicunt tres esse ablactatōnes,
Prima est a lacte mamille: que fit tertio an
no. Scōa a lacte infantie: q̄ fit septio. Ter
tia a lacte puericie: q̄ fit duodecimo, z sic amo
uel puer a nutrice, a pedagogo, a tutore. Di
cunt ergo quidam eum adductū post secur
dam ablactatōne: ad imbuēdū litteris. Un̄
in sequentibz legitur q̄ per singulos annos
m̄stebat ei mater tunicam paruam. Alij di
cunt q̄ post tertiam ablactatōne quasi iam
 idoneum ad ministrādum. Unde statim ses
quitur, Puer autem erat minister in cōspes
ctu domini. Cūq̄ obtulisset puerū belī: ait
anna, Viuit anima tua domie: ego sum mu
lier infelice pro qua orasti, z ecce filius quez
dedit mihi dñs. Genus erat iuristuradi per
firmationem, quasi diceret, per animā tuā
domine. Quidam tamen quandoq̄ per ex
ecrationem dicit putant: vt ibi Viuit anima
tua rex si noni euz, quasi diceret, destruet me
vita tua rex, si noui eū, z orauit anna domi
num: z dixit, Exultauit cor meum zc. Can
ticum tamen est pprie non oratio. Et conti
net tria hoc canticum, primum est gratiarū
actio, pro beneficijs sibi prestatis, secundum
est inuectio in supbos occasione fenenne: vt
ibi Nolite multiplicare loquī, tertio p̄phetat
de regno christi: vt ibi, Dominus iudicabit
fines terre. Quod autē legit in cantico do
nec sterilis peperit plurimos, z que multos
habebat filios infirmata est, hebreus habz
pro plurimos septē, z pro infirmata ē, secta
est, z tradit q̄ singulis anne filijs nascentibz
singuli fenenne filij moriebātur, z quinq̄s fi
lij anne duos filios samuelis cōnumerat:
vt sint septem. Redijt belchana in domum
suaz: z samuel ministrabat ante belī, z dicit
eum iosephus anno duodecimo pleno pro
phetasse.

De filijs belī, Caplm. III.

Oro filii heli ne

P scientes dñm, partē sacerdotales de sacrificijs anteq̄s adolerēt adlepem tollebant ab offerentijs crudā, vt lautius sibi p̄pararēt eā, z mittebat puer sacerdotis fuscūlā in ollā, z quicquid leuabat fuscūlā erat sacerdos, qd̄ nō erat portio, s; rapina Samuel autē ministrabat accinctus ephor lineo, nō sacerdotalli sed prophētico, z tunicā paruam afferebat ei mater singulis annis, z uisitauit dñs annā: z habuit tres filios z duas filias Heli autē erat senex valde: z audiuit peccata filioꝝ qui dormiebant cū mulierib; excubantib; ad ostiū tabernaculi: z eas que uenerant ad purificandū polluebant, Quidā tñ uolunt q nō admiscebātur mulierib; sed corrupti pecunia dabant mulieribus licentiam cōmiscendi uiris suis infra dies purificationū, Unde z p̄i dixit eis, Trāsgredi facitis populuz domini, z teptide arguebat eos, Uenit autē uir dei ad heli: et ait ad eum, Loquēs locutus sum, vt dom⁹ patris tui ministraret mibi in sempiternuz, Absit hoc a me, sed honorātes me glorificabo, z contēnentes abijciam, Ecce precidam brachium domus patris tui, id est, auferam sacerdotium de domo tua pro quo debebatur ei armus dexter, z ydebis emulum tuū in tēplo, Quod factū est in dieb; salomonis cū sadoch qui fuit de eleazar factus est sacerdos, electo abiatbar: q̄ fuit de isthamar Quidam tñ autumant translaturū esse sacerdotiū ad samuelem: q̄ non fuit aaronita, Sed nec legit samuelē fuisse sacerdotē nec aaronitas amotos a sacerdotio: vsq; circa tēpora machabeoz, Qd̄ autē addidit uir dei: magna pars domus tue moriet: forte impletū est in primo quando occubuerunt filij eius in bello, vel quādo saul sacerdotes nobe interfecit, z in signuz future ueritatis predicti ei vna die filios eius morituros, Porro in diebus illis erat sermo domini preciosus, id est, rarus,

Q̄ tertio dominus uocauit samuelem.

Capitulum, V.

Factum ē vna

die heli iacebat i lecto suo, z oculi ei⁹ caligauerāt, nec poterat uidere lucernā dei anteq̄s extingueret Qd̄ miz

videtur, Non est em̄ aliquis adeo cecutiēs quin clar⁹ videat lucernā ardentē q̄ extinguitā, p̄sertim cū cecutiētes oculi clar⁹ videat ad lucernā q̄ ad diē, Quidā sic distinguunt Nec poterat uidere lucernā dei anteq̄s extingueret, i. moreret, Samuel autē dormiebat z superabundat autē, Quic sensui uidet cō sentire hebreus: q̄ distinguit ibi, nec poterat uidere: z subūgit, lucerna dñi nondū extinguebat, z sic p̄grue sequit, samuel autē dormiebat i templo dñi, id est in thalamo iuxta tabernaculū ubi solus cū heli sacerdote dormiebat, Unde cū uocasset eū dñs: cucurrit ad heli dices, Uocasti me, Falsum dixit, s; nō est mentitus: z ait heli, Nō uocauit te Reuertere z dormi, z factū est secūdo similit̄, Nondū em̄ samuel sciebat dñm, id ē, nodūz habebat p̄suetudinē audiēdi dñm, Lūq; uocasset eū dñs tertio, itez abijt ad heli, Intellexitq; heli q uocasset eū dñs: z ait, Si des incepto uocauerit te dices, Loq̄re dñe qz audis seru⁹ tuus Cūq; uocasset eū dñs dormientem ait, Loq̄re dñe, z indicauit ei eandem cōmīnationē in domū heli quā p̄i fecerat per uirum dei, Non tñ putandū est irritam factā esse p̄missioneꝝ quā fecerat dñs aaron de sacerdotio sempiterno, P̄missioneꝝ em̄ huiusmodi: semper addēda ē cōditio quantum posita Si custodierint filij tui testamentum meū zc, Uidetur iosephus uelle dñm ideo tertio uocasse samuelem vt p̄figuraret tres ipsius dignitates futuras, Fuit em̄ propheta q̄ ab hac uocatiōe dicit eum habuisse, fuit quoq; iudex, obtulit etiam quasi sacerdos, eo q̄ paruulus esset scaboth nepos heli, Hanc adiurauit heli samuelez: vt indicaret ei vniuersum sermonem domini: et indicauit ei omnia, Et ait heli, Dñs est, qd̄ bonum est in oculis suis faciat, Creuit autē samuel, z cognouit vniuersus israel q̄ fidelis propheta samuel esset dño, z p̄suluit eū ois populus iuxta uerbuꝝ domini, Preceperat enim dñs vt abijcerent diuinos z ariolos: huiusmodi, z sciscitarent a fratrib; suis uerbum domini,

De morte heli z filioꝝ eius, z captione arce, Capitulum, VI.

Factum est cō

e uenerūt philistim in pugna i assech, q̄ dicit locus tesrabel, perti-

Regū Primi

nens ad israel. quā vocat iosephus ciuitatē
amphelbenitis. Israel q̄ egressus est in p̄
lium iuxta lapidē adiutorij qd̄ p̄ prolepsim
dictū est. id est. per anticipationē. postea pa
tebit. et victus est israel. et ceciderit de eo qua
si quattuor milia viroz: et dixerūt sensores.
Afferamus de silo arcam dñi sedētis super
cherubin. Qd̄ idō dictū est sicut i psalmo.
Qui sedet sup cherubin. quia gloria dñi ibi
quāq; apparebat. Et tulerūt arcam: et iuerunt
cum ea duo filij heli Nam et phinees tā fun
gebatur officio patris sui. et acceperāt man
datū ab heli. ne forte redirent ad euz sine ar
ca. et timuerunt philistim: et acius pugna
uerūt. Fugitq; israel. et cesa sunt ex eo. xxx. mi
lia pedum. et arca domini capta est: et duo
filij heli mortui sunt. Cucurrit autē puer ben
famita ex acie. et indicauit in silo quod factū
fuerat. Heli autem sedebat contra vīā que
ducebat ad castra. spectās. id est. auscultās.
Jam enim cecus erat vt tradunt hebrei. id ē
nō cecutis. Qui audita strage poplī et mor
te filiorum quietū. Cum autem audisset ar
cam captam cecidit retrorsum: et fractis cer
uicibus expirauit. Hirus autem eius vxor
phinees pregnans erat: et pre dolore incur
uauit se et peperit filium. vij. mensium: vt di
cit iosephus. et vocauit eum icaboth. id ē. in
glorū dicens. Trāslata est gloria domini d̄
isrl. Porro heli iudicauit israel. xl. ānis. Cui
concordat iosephus. lxx. vero et paralipo
menon dicit. xx. Potest dici q̄ post samso
nem. xx. anni fluxerunt sine iudice. q̄ aggre
gati sunt annis quibus iudicauit heli. Qui
dam tamē dicunt. xx. annos quib; iudicauit
samuel aggregandos annis heli m̄grī sui.
Sed verius anni samuelis cum annis sau
lis ascribunt. Sane potuit fieri vt heli fa
ctus iudex trāstulerit sacerdotium de domo
eleazar Eleazar q̄dem succedit phinees. Cui
succellit abizer. cui succellit buzi. cui succel
lit ozi. et trāslatū est sacerdotiū.

Incidentia.

In dieb; heli fuit tertius rex latinoꝝ silu
us posthum; filij enee et laurinte. a q̄ deiceps
latini reges silij denotiati sunt. Hūc ascen
sus heredē reliq̄t. adhuc puulo filio suo iu
lio. a quo iulioꝝ familia et originē traxit et no
men. Hector; filij illū receperūt. expulsis po
steris nestoris.

De remissione arce. Caplm. VII.

Querunt autez

t philistei arcā dñi in azotū et sta
tuerūt eam iuxta dagon. q. troz

pheū et surgētes diluculo iuenerūt dagon p̄
stratū in terra añ arcā. et q̄si adorantes: vt d̄t
iosephus. et restituerūt eū in locū suū. Rur
sus mane sequēte inuenerūt eū p̄stratum. ca
put p̄o et man; eius absisse a trunco iacebāt
sup limē. Ob hoc nullus ingrediēs templuz
in azoto calcet super limen vsq; in hodiernū
diem. et aggrauata est manus domini super
azotos. et percussit eos in secretiori parte na
tium. et cōputrescebant prominentes extales
eorum. Quod iosephus dicit factum ex cru
deli passiōe disenterie. ita vt putrefacta ege
rerent intestina. et mures ebullientes d̄ agris
corrodebāt extales eorum. et satrapis cōuo
catis dixerūt ad eos. Quid faciem; de arca.
Qui dixerūt. Circūducatur. Quocunq; au
tez circūducebatur percutiebat oñ. es in po
sterioribus. et fecerunt sibi sedes pelliceas. et
conuenientes p̄ncipes quinq; vrbium: tra
ctabant quid facturi essent. et erāt qui dicerēt
causam passionum factam per arcam. alij p̄
casum. alij per corruptionē aeris et fructuum
terre. Dixerūt autē sacerdotes et diuini Cur
aggrauatis cor vestrum sicut pharao et egyptus.
Remittite arcam sed nō vacuam. Res
ponite in capsella iuxta arcam quinq; anos
aureos. et quinq; mures aureos p̄ numero
ciuitatū que percusse sunt. Iosephus tamē
dicit. v. simulacra hominū aurea. et ponetis
arcam super plaustrum nouum. et coniunge
tis duas vacas feras. quib; non est impos
tum iugum. et vitulos earum recludetis do
mi. et si recto itinere ascendant contra bethsa
mes ipsa fecit nobis hoc malū. alioquin cas
su factum est. Ibant autē vacce mugietes in
directum. nec declinātes ad dextram nec ad
sinistrā p̄ vīā que ducit bethsames. et hec est
vna sacerdotalium ciuitatum in tribu benta
min. Est altera bethsames in tribu nepht
lim. Porro bethsamite metebant tritidum
et venit plaustrum in agrū iosue bethsamite
et stetit ibi. Et posuerūt arcā sup lapidē gran
dem quem putant hebrei fuisse aram edifica
tam ab abraham. et capsellam que erat iuxta
eā. et ceciderūt leuīte ligna plaustrī et vacas
posuerūt sup ea i holocaustū dño. Viri autē
bethsamite obtulerūt holocausta et victimas i

die illa; Asseruit quidam quoniam tunc esse ciuitates philistinorum. et ideo quoniam tunc misisse anos aureos. et quoniam mures. Sed in sequentibus legitur sic leg fuisse ciuitas philistinorum. Tunc melius videtur quod dicit Isidorus quoniam fuisse tunc metropoles. et queque obtulit anu aureum. et murem. alie solū mures obtulerūt vsq; ad abel magnū. sup que posuerūt arcā dñi. Et videtur hec lra sonare q; abel sit nomen lapidis sup que posita fuit arca. Alij asserūt ciuitatē que tunc bethsames dicebat. q; postea dicta est abel. quod interpretat luctus. propter luctus bethsamitarum qui secutus est. Et additum est magnum. ad differentiam alterius abel. que in sequentibus abela dicitur. vbi sapient mulier exclamauit ad toab. Qui in terrogat in terrogat in abela. et tunc legitur sup que posuerūt arcā. id ē. iuxta quem. et percussit se de bethsamitis. lxx. viri. et l. milia plebis. eo q; vidissent arcā nudā. Et rediit aut illi. lxx. deposuisse arcā cū nō essent sacerdotes. Si querit. cur ergo mortui nō sunt philistini quotquot viderūt arcā. pōt dici q; nō peccauerūt videndo quibus nō erat phibitū videre. Timentes aut bethsamite misert ad viros cariathiarim vt reducerēt ad se arcā. Qui reducerunt eāz tulerūt eā i domū aminadab viri iusti i gabaa. et eleazar filii eius sacerdotē instituerūt in custodia arce. et fuit ibi. xx. annis vsq; ad octauum annū regni saulis q; ipse tulit eā in castra. Manserat aut apud philisteos. vij. mēibus. et tūc dēiit israel post dñm sedata ira dñi sup eos.

Orante samuele vicit israel philistinim. Caplm. viii.

Mod attendēs

q samuel et videns eoz fiducia in dño ait. Ascendam i masphat vt ore p rob. Lūq; ascēdissent i masphat. effun

dēs a quā corā dño i q maledicta gesta erāt quā si idolatra bibebat labia ei ad herebant sibi inseparabiliter. forte in signū fedē. sicut fecit to sue. et iudicauit eos sibi samuel. i. docuit eos iudicia dei. Quidā tñ asserūt samuelem quoddā idolū redēgisse in puluere. et mixturā dedisse populo ad bibendū. et in barbīs eoz iudicasse reos idolatrie a nō reis. sicut quondā fecit moyses. Et audierunt philistinim cōgregatum israel esse inermē in masphat. et armati ascenderūt aduersus eos. et times israel el dixit ad samuelem. Llama p nobis ad dñm et obtulit samuel lactentē agnū in holocaustum. Et dū clamaret samuel ad dñm intū est plū. et intonuit dñs fragore magno super philisteos. et mota est terra. et p loca padebat hiatus et philistini in fugā versi celi fuit a filijs israel q; percusserunt eos vsq; ad terminos terre sue. Tulitq; samuel lapidē. et posuit eoz in terminis. et vocauit nomē loci illi lapis adiutorij. Nec apposuerūt vltra philistinim. vt intraret terminos israel. dū viueret samuel. Iudicabat itaq; samuel pplm i bethel et galgal. et masphat circūns p singulos ānos et reuertebat in ramatha. et edificauit ibi altare. sedz ibi iudicabat isrl. Tres ille ciuitates famose erāt bethel. p somniū iacob et galgal. p circūcisionē scđam. et masphat ppter frequentā ioseph. et ascēdebat ad eas samuel viciissim in tribus solēnitatibus hebdomadarijs et iudicauit ibi pplm. Alijs diebus ascēdebat ad eū ppls in ramatha ad iudicandū.

Q israel petijt regem. Caplm. ix.

Im aut senuis

c set samuel. posuit filios suos i el et abia. alter i bethel. alter in bethabee vt ibi sedētes iudicaret pplm. Qui declinauerūt p auariciāz querteūt iudiciū. Nō nō ferēs ppls dixit ad samuelem. Da nob regē vt iudicet nos sicut ceteri gētes habent. Nō grauitē tulit samuel ppter insitā sibi iusticiāz circa odiū regis. Cūq; psuluisset dñm ait ei dñs. Audi vocē ppli. nec se rātū abiecerūt s; me. ne regnem sup eos. Veruntamē predicā eis ius regis super eos. Et ait samuel ad populū. Hoc erit ius regis. Filios viros faciet sibi suos suos. eqtes et pcursores agricolos et fabros armoz. filias vias faciet ynguetas et coquestrias et panificas. Seruos vestros et ancillas et iumenta ponet in ope suo.

Regū Primi

optimas vestra dabit seruis suis et vos eritis eius et filii eius. Non audiemus te: sed erit rex nobis: et pugnet ante nos: et ait samuel. Ite ad propterea. opportune vos euocabo. cum cognouerit a domino quod daturus sit vobis regem.

De vinctone saulis et electione.

Capitulum. 2.

Et erat vir de beniamin nomine eius de stirpe iemini: cuius erat filius saul. Non erat vir melior illo in israel. Cumque

esset puer sine eis: dixit ad filiū. Tolle vnum de pueris: et que a sinu. Cumque pertrāsissent per montem effraim. et terrā salym. et terrā beniamin: et non inuenissent. venerunt in terrā suph. quod fuit proauus samuelis. et ait saul ad puerum. Reuertamur ne per me sollicitus sit pro nobis. Qui puer. Est vir dei in ciuitate hac: quod absque ambiguitate loquitur. Eamus ad eum: si forte indicet nobis de via nostra. et ait saul. Quid feremus ad eum. Panis defecit in sistrariis nostris et sportula non habemus. et argenti in sportula strabat. et ait ioseph. putas prophetas accepturum munera. cum nec saul legit obtulisse nec ille accepisse. Qui puer. Habeo in manu mea quartam partem stateris argenti. et ascendet in ramatha. in qua erat vir dei. et dixerunt puellis egredientibus ad aquam. Nunquid est hic videns. Que responderunt. Est hic hodie sacrificaturus in excelso. Cumque ambularet in

Sacrificium dicitur praeferre eis samuel. cuius patris dicitur quod parauerat saul die dixerat dominus. cras muel illis.

habebat hora mittam ad te virum de beniamin. quem iunges super populum meum. Cumque samuel aspexisset saul dixit ei dominus. Ecce vir quem dixeram tibi. et ait ad saul. Ego sum videns. ascende ut comedas mecum. cras dimittam te. et que sunt in corde tuo indicabo tibi. et de aliis non sis sollicitus. quia inuente sunt. Posset videri saul habuisse sollicitudinem in corde per asinab. nisi hic determinasset. propheta. Unde aiunt hebrei saule vidisse per somnium se collocaum in vertice palme. quod est signum regnatura. et inde sollicitus erat. et ob hoc dicit ei samuel. Qui erit optima queque in israel. Nonne tibi ascenderunt in excelsum. ante templum enim licebat sacrificare in excelso. Cumque recuberet in triclinio dicit ei samuel locum in capite. et virorum quod fuit. Cum in multis locis daret iurati. Et posuit nent sacrificantes in ex-

ante eum armum quasi partes regale. quem dicit industria fuauerat ei. Cumque mane surrexissent egressi essent ciuitates. dicit samuel. Antecedat nos puer. et tu subsiste ut indicet tibi spiritum domini. Tulit autem samuel lentisculam olei quod est vas fictile. quadrangulum hinc foram in latere. et effudit super caput eius. et osculatus est eum. et ait. Anxit te in principio deo super hereditate sua. et habet tibi signum. Cum recessisset a me inuenies duos viros iuxta sepulcrum rachel. quod dicent tibi. quod inuente sunt asine. Cumque ueneris ad quem curam thabor. Et est thabor nomen bovis non mortis. Inueniet te tres viri. unum portans tres hedos. alium tres tortas panis. et alium lagenam vini. et accipies de manu eorum duos panes. Post huiusmodi ad locum quod dicit statio philistinorum. eo quod quondam ibi philistei castrametati sunt. et habebis obuium cuneum prophetarum. descendentes de colle domini. psallentium in instrumentis. et prophetantium. Et insiliet in te spiritus domini. et prophetabis cum eis. Et nota quod samuel primo instituit conuentus religiosorum. iugiter psallentium domino. et dicebat. Quae eorum cune. quasi conue. Et dicebant. prophetare. iugiter deum laudare. Et forte aliquid quod prophetabant ex eis. Et addidit samuel. Cum videris hec signa scias quod dominus tecum est. et descendes a me in galgala. quia ibi conuentum cum opus fuerit. Ego quippe descenda ad te ut offeras oblationem. vii. diebus. In consecratione eius sacerdos. et regis tot diebus fiebat oblatio. finem quod dicit. Et addidit. Expecta huiusmodi donec uentum ad te. et ostendam tibi quod facias. Tunc quod dicit. vii. dies referat ad expectationem ut sit sensus. Septem diebus expectabis donec uentum. quod postea explicabit. Cumque uenisset saul ad cuneum prophetarum. prophetauerunt cum eis saul. Aiunt hebrei eum prophetasse de gog et magog. et de primis iustorum. et pensis malorum. Et ammirantes quod nouerant eum dixerunt. Nunquid est saul inter prophetas. et eis pater eius quod dicit. cum non sit de genere prophetarum. Alia littera habet. Et quod pro eius. ibi eodem sensu. Vel ita. Et quod pro eorum. Quasi dicat. Solus deus est pater prophetarum. et spiritus ubi uult spirat. non tantum in filios prophetarum. Exinde sum est in pueribus. Num et saul inter prophetas. Quod forte de solo saule dicebat. vel de quocumque repete sublimato. Et intravit ad her patrum suum. Qui cum quassisset ab eo de verbis samuelis. de verbo regni traiecit. cetera indicauit. Vocauit autem samuel

BIBLIOTHECA UNIVERSITATIS PADERBORN

plm in masphat. z ait ad illos. State cora dno: z faciem fortes p tribuz familias z capti ra. z inuenit sozs tribu beniamin. z descendit vsqz ad saul filiu Cis Et credit samuel tepe rasse fortes iuxta cor suu Scdes ar saul q qz reret. latuit: qst nolēs suscipe pncipatu Que inuentu statuerut in medio populi. z fuit al tior vniuersis ab humero z sursum. Et ait samuel. Ecce que elegit dñs: nō ē ei similis in oī populo. Et exclamauit ois plus. U uat rex. Et scripsit samuel legē regni. z legit vniuerso audiente populo z rege. Et repo sūt libellū in tabernaculo: qd erat adhuc in masphat cū altarē: z redierūt ad ppria. z saul abiit in domū suā in gabaa. Quidā pō des pexerūt eum z saul dissimulabat.

De Naas z secunda vncione saulis Capitalum. XI.

Sicutum est autez

f quasi p mēsem naas amonites obsedit tabes galaath. Quis per rissent ab eo obsessi fed' ait In b feriā vobis cū fed' vt eruā oibz vob oculos dextros. eis ei qd bello capiebat dextros oculos eruebat vt sinistros scuts celātes ad bellū foret inuti les. Et ruderit ei. Coede nob. vij. dies z mit temus in oēs terminos isrl. z si nō fuerit nob defensor egrediemur ad te Venerūt ar nuns cij in gabaa saulis. Et cū nūciassent b: Reuit pls z ipe saul veniebat d agro seqns boues Et pmisit tabis se tertia die veniat eis i an xillū. z iussit aliqs eoz p ducatu itinerē susti nere z diuit' ispirat' z cudit vtrūqz bouē i fru sta. z cōminat' est in oēs terminos israhel dicēs Qui n̄ exierit post saulē z samuele. sic fiet bo bus eius. z egressi sunt oēs quasi vir vñ' tris centa millia viroz. z pstituit saul plm i tres partes. et ingressus est castra i vigilia matu tina. z percussit amon plaga grādi. Et ait pls ad saul. Quis est q dicit. Nō regit saul sup nos. Date nob vt interficiat. Et ait saul Nō interficiet quispiā hodie. qz fecit dñs salutē in israhel. Et ait samuel. Eam' in galgala z i nouem' sibi regnū. z iunxerūt saul i regē secū do i galgala. Et ait samuel ad pls. Ecce rex gradit an vos. Ne abieciat' z dñm. z b vob signū. qz dedit dñs vob regē in ira. Ecce mes sis triticea est hodie. Inuocabo dñm. et da bit tonitrua z coruscationes. grādines z plu uas. z sic factū est statim ptra naturā terre il

lius. Et pls timēs ait. Orap' fuis tuis. Ad didimus em pctis nrīs maluit peterem' no bis regē Et ait samuel. Peccastis. nolite deinceps recedere a dño. z vincer. Alioqn p sibi tīs vos z rex vester. Fill' vni' annū erat saul cū regre cepisset. i. humil' tanqz puul'. Duo bus aut annis reguit sup isrl. i. iuste rexit po pulū. In reliqs annis regni qñ tyrannus sit z nō rex Quidā b legūt d hys boseth filio ei' dicētes eū anniculū esse in pncipio regni pa terni. z d eodē dictū est qz duob' ānis reguit in isrl. qz ar duob' annis reguerit hys boseth certū est. qz aut annicul' eēt cū regnare cepi set pater ei' stare nō pōt. Saul em circū. r. annos reguit hys boseth pō regnās post pa trē iā qdragenari' erat. Qd tñ ipi deternia re conant. dicētes saul cepisse regre post he ly. z ponūt in regno saulis annos samuelis: Hebreus sic habet.

Et samuel pdixit sauli de trāslatōe regni Caplm. XII.

Plus vnus an

f ni erat saul cū eēt in regno. z duo bus ānis reguit. Elegit sibi tria milia i isrl. i. cū regisset p ānū z post duos an nos qñ post tres ānos elegit sibi rē. Et erat duo milia cū saul in machmas z i bethel Duplex pōt esse ite do lect' huius capli. vel i gabaa bentamin. q vt saul sit noiatuū ca sus vel qz sit datuū. lū eleazari Et percussit ionathas stationē philistinor: que erat i ga baa. i. locū munitū. in q posuerunt philisti custodes tanqz dominātes in israhel z tūc cre xit se israhel aduersus philistim Quo audito philistel pgregati sunt ad pugnanduz p isrl xxx. milia currū. z. vij. milia equitū. z vulg' innūerabile. Et ascendēs saul in galgala cō uocauit plm z samuele ad pfulendum dñm Et cum expectaret samuelez. vij. diebz iuxta pdictum. dilapsus est ab eo pls z timentes absconderūt se i speluncis z in abdētis et in antris. bebrei quoqz trāslerunt iordane Qui dam erāt in israhel sic appropriato vocabulo dicti. Qui p timore credunt descendisse i ca stra philistim ad obsequendū eis. Quis vbi disset saul moram sibi damnosaz. vij. die ob tulit holocaustum z pacifica. Cūqz complē set. ecce samuel veniebat z arguens saulē ait

Regum Primi

Quid fecisti. Respondit saul. Populus subterfugebat: et tu non veneras iuxta placitos dies, timui ne hostes ascenderet ad nos nisi quod placare facies domini. et necessitate compulsus obtulit domino. Videtur saul peccasse quod sine famule obtulit holocaustum domino ad consulendum. Unde quidam ut supra diximus dicunt, vij. dies quos dicit samuel non esse expectationis sed oblationum in consecratione regis. et dicitur nunquam sine eo esse offerendum ad consulendum dominum. Veritatem ut oblationes, vij. dies fieret per sacerdotem legitur, per regem vero non memi me legisse. Ad hoc valde mirandum est: cum iam bis inunctus esset saul in regem, quod in neutra illarum fuit oblatio talis per regem. Et ideo dici potest samuelem sic mandasse, ut cum vellet saul imolare ad consulendum dominum citaret ipsum: ut ostenderet ei que facurus esset, et post citationem si moram faceret expectaret eum, vij. diebus. Saul vero die citationis annumeravit in his septem: et non expectavit eum nisi sex diebus. Et addidit samuel. Ne quaquam regnum tuum ultra surget, sed quasi sibi dominus virum iuxta cor suum: ut regat populum eius. Abijt samuel in gabaa bentamin, et egressus est saul cum populo obviam philisteis, necerant cum eo nisi sexcenti viri: et ionathas filius eius. Porro faber ferrarius non erat in israel. Cauent enim philistei ne facerent hebrei gladium aut lanceam. Et descendebat israel ad philistinum: ut eraceret acies omnium ferramentorum versus ad stimulum corrigendum, id est ad emendandum et eracuendum. Vel ita. Ad stimulum qui est ad corrigendum, subaudi boues. Cuius venisset dies prelij non est inuentus ensis vel lancea in manu totius populi, excepto ense saul et ionathe. Et fecit saul arcam domini afferri in castra et achias filius achitob fratris icaboth portabat ephod.

De clade philistinorum et fauo quem comedit ionathas.

Capitulum XIII.

Ecce autem ut

quadam die exiret ionathas cum armigero suo, ut exploraret statum ne philistinorum patre suo ignorate, et transire voluit ionathas ad philisteos per vallē preruptā scopulis hinc et inde eminentibus in modum dentium. Et ait ionathas ad puerum. Cum apparuerim eis, si dixerint manete donec venimus ad vos stemus, quod si dixerint, ascendite ad nos ascendam, quod tradidit eos dominus in ma-

nus nostras habet nobis signum. Cumque dixissent philistei ascendite ad nos, ascendit ionathas reprobans manibus et pedibus et armiger eius per eum. Et exterruit eos dominus ante ionathan, et percussit ionathas cum puero ex eis, xx. viros in media parte ingerit. Et turbata sunt castra, et diffusio gliebat mutuo se perimetes, et indicauerunt speculatores fugam hostium saul. Cuius quiescit quod ex nobis abiit, repertum est abesse ionathan et armigerum eius. Et ait ad achiam, applica, id est prepara arcam domini ad consulendum dominum. Cuius tumultus crebesceret in castris: ait ad sacerdotem, Contrahere manum tuam. Et exclamans saul cum populo cepit persequi fugientes. Sed et hebrei qui transierant ad castra philistinorum, reuersi sunt ut essent cum israel, omnesque qui se perus absconderant redierunt in prelium, et iam erant cum saul quasi decem milia. Vidensque saul moram damnosam si comederet adsurauit populum dicens. Maldictus vir, id est dignus erit morte qui comederit panem versus ad vespere ram: donec vlciscar de inimicis meis. Cuius transiret populus per saltum, apparuit mel fluxeris, et nullus gustauit ex eo. Ionathas vero qui non auderat maledictum patris tinctus virgatis in fauo. Et cum gustasset illuminati sunt oculi eius, id est facies exblarata est resumptus viribus. Dicitur quod tanta copia mellis est sibi in cauis arborum et cauernis petrarum et abditis terre quod plures reperant saul decidetes super terram. Dicit iosephus inuenisse ionathan apud cubilla in quercu que erat in sorte effraim. Cumque indicasset ei quidam maledictum patris, edere cessauit, non approbans maledictum patris. Nam sumentem populo cibum, maior plaga fuisset in hostibus. In vespere vero populus fessus nimis et per fame moram non sustinens, pecora mactauit in terra, et comedit cum sanguine. Hoc est quocumque modo occidit et corit antequam sanguis bene dilueretur, non dum purgatus carnis bus vescens, non secundum morem patrum guttura cultro laniauit: et reliquit sanguinem. Dicitur quidam quod de preda hostium nemi licebat edere. Usus erat, quod in prelio non edebat donec sacrificium vespertinum fieret per eis. Alioquin edebat cum sanguine quem fuderat in bello.

Et ait saul populo. Pecatum grande, et precepit ut omnes super illud saxum et coram ipso

HISTORIA SUOMASICA
SIXTINA BIBLIOTHECA

fm morē patriū pecudes lanarent: ne for
te q̄s aliter faceret occulte. Tūc primū edifi
cauit saul altare dño. Unde patet q̄ nō sup
recens altare saul sam bis obrulerat ī galga
la. Putat tñ quidā eū quotienscunq; obru
lerit nouū altare p̄struxisse. Hoc p̄o dictum
p̄mū. q̄ nūc plena iuxta dei placitū obtulit.
Cūq; nocte irruere vellet sup hostes: ait sa
cerdos. Consulam dñm. S; p̄sulent nō re
spōdit dñs in die illa. hoc est nec nocte nec
die sequenti. Et ait saul. Taciturnitas hec ē
latentis causa peccati. Per viuente dñm etiā
si p̄ ionathan factū est absq; retractōe mo
rietur. Et statuit populū in parte vna. z se z
ionathan in pte altera. z cecidit fors sup lo
nathan. Et ait saul. Quid fecisti. Cui iona
thas. Nil mihi cōsciū sum: nisi q̄ heri nes
ciēs maledictū mel comedi. et ait saul. Do
rietis ionatha: quia nisi hoc fecero hec fact
at mihi dō. z hec addat. Et ait plus. Ergo
ne ionathas moriet q̄ fecit salutē in isrl. A
uit dñs. i. p̄ viuente dñm. vel sicut de est vi
uens z nō dij gentiū. si ceciderit capillus de
capite eius in terras. apostopesis ē. vel legi
tur si pro nō. z eripuerit ionathan a manib;
patris: z redierunt ad p̄ria. Saul vero cō
firmatus in regno: quocūq; se verterat supe
rabat hostes israhel. et percussit amalech. Pro
lepsis est. Vel forte prius percussit q̄ des
leret ex toto ex mādato dñi. Fuerunt autem
filij saulis ionathas z iesui z melchissua.
Quartus tacetur hys boseth tāq; puer. z nō
dum militās. vel tanq; ineptus. Filie p̄o el
merob z mischol. z yro: eius achinoe. z p̄n
ceps militie abner filius ner patruelis eius.
Nam cys z ner fratres fuerunt. z filij abiel.
Legitur tñ in paralipomenon. q̄ ner fuit pa
ter cys. quod pro etate dictū est z quia nutrit
uit eum.

Ex saul vicit amalech. Caplm. XXII.

Tūc ait samuel

t ad saul hec dicit dominus. Demol
re amalech z yn iuersa e. quia re
stitit israhel cū ascenderet de egypto. Jume
ta quidē voluit dñs iterfici. vt nec in aliquo
memoria amalech supesset. Sūt qui dicāt il
los maleficos fuisse. z in pecudes se vertedi
habuisse peritiā. z ido ne sub forma pecudū
enaderent. etiā pecudes perijisse. Et recensu
it saul. cc. peditū. z decem milia ytroz iuda.

Nota q̄ fere vbiq; dicit vrt iuda tanq; po
tiores ceteris. Vñ alibi. Catulus leonis in
da. Cūq; inuaderet saul amalech dixit cyno
Recede ab amalech ne inuoluā te cū eo. quia
tu fecisti misericordiā cū israhel. Jetro em
qui z raguel z cis dicitur est. Bonū consiliū
dedit moysi. cuius dom⁹ habitabat in ama
lech. preter filios obal. z egressi sūt cinei. z d
inceps habitauerūt in israhel. Et his or̄ est
rechab vt in paralipomenon legit. Hsunt
cinei qui venerūt de calore domus patris re
chab. Tūc percussit saul amalech. i. ore gladij
id est in vastatōe. quasi deuorazione. Vel est
locutio. id est. in gladio. z peperit saul agag
regi amalech. z optimis armatoz z ait domi
nus ad samuele. Penitet me q̄ fecerim saul
regē. z orauit samuel. p̄ eo dominū tota no
cte. Cūq; accepisset q̄ saul crexerat sibi formi
cem triumphale in carnelo iuxta superbia;
gentiū q̄ faciebāt sibi arcū d̄ myrtis z palmis
z oliuis in signū victorie descendit ad eū in
galgala. z occurrit ei saul. Cūq; culpasset eū
q̄ quipiam reseruasset de amalech. in excu
sationem sui dicebat. populū reseruasse opti
ma ad offerendū domino. in gratia pacio
nem. Cui samuel. Melior est obedientia q̄
victime. Super bonos delectat deus. z nō
super sacrificia. p̄sertim si obtulerint q̄ dece
uerat deus perire. z ait saul. Peccaui. Sed
hac vice porta peccati meū. id est. ora z satisf
fac. p̄ me vel dimitte mihi. Cui samuel. Pro
iecit te deus ne sis rex super israhel. Cūq; velo
let abire samuel apprehendit eū saul p̄ sumis
ratē pallij eius. q̄ scissa est. z ait samuel. Sic
scidit dñs regnū a te hodie. id est. a tu a poste
ritate. Cūq; simul adorassent dñm p̄cepit sa
muel adduci ad se regē agag z oblatuū est ei
pinguis z tremēs. Et dixit samuel ad agag.
Siccine separat amara mors. q. d. Vt est
q̄ sic te percussit mors. z separauit animū tuū
a te. Quidā dicunt duas dictiones se parauit
z suppleat aduersum te. vel fm altā literā. z
dicit agag. Sic me separat amara mors. q.
d. Mors q̄ separauerat a me meos amarissi
me separat me ab hominib;. z concidit eū sa
muel in frustra. z abiit in ramatha. Saul p̄o
ascendit in domū suā in gabaā. z nō vidit sa
muel vltra saulem in habitu. i. regio. nā in p
phetico postea vidit.

De vncione dauid in domo patris.

Caplm. XXV.

Primi Regum

Samuel autez lu

S gebat saul: et ait dñs **U**sq; q; lu
ges saul cū ego pieceri eū. Im
ple cornu oleo: et vade ad domū ysai: vt in/
ungas regē vnū de filijs ei⁹: et q; times. saul
ser vitulū q̄s ad imolandū. Cūq; venisset in
bethele dixerūt seniores ad eū. Pacific⁹ ne
ē ingressus tu⁹? Timebāt enī ne ppter aliquā
correctionē misisset eū rex: vt q; offensus for
te regi fugisset: et nō auderet eū recipere. Qui
cum dixisset se venisse ad imolandū: sanctifi
cauit ysai et filios ei⁹: et statuit eos corā alra
ri et vidēs bellab p̄mogenitū p̄cerū et opti
mū estimauit regem futurū: et ait dñs ad eū
Ego non corporis pulcritudinē apicē facio
regalē: s; animi virtutē. In eundē modū p;
bavit dñs alios. Statuerat enī ysai. viij. fili
os corā samuele. viij. p̄rios. et natban ado
pratiū filiū samaa filij sui. et ait samuel ad eū
Nūqd cōpleti sunt filij. Qui respōdit Ad
huc reliquus ē paruulus et pascit oues: et lu
bente samuele adductus ē dauid rufus. id ē.
rubicūdus et pulcher: et inuinc⁹ est in medio
fratru⁹: et direct⁹ est spūs dñi in dauid a die il
la et deinceps. Et recessit spūs dñi a saul: et ex
agitabat eū spūs neq; missus a domo. Di
xit iosephus dauid tunc accepisse spiritū p;
phetiā: sicut et ille q̄dem p̄phetare cepit scō
iug se spiritu veniente. S; quia dicitū ē spi
ritū recessisse a saul. et directū in dauid: videt
q̄de eodē spū dicit. id est de grā spūs q̄ buc
uq; saul victor hostiū extiterat Tūc dixerūt
ad saul serui eius Spūs malus exagitat te.
adhibet tibi saltez peritū in cithara: et leuius
feres Tradit p̄physici q̄ armonia letū reddat
letiorē: et tristē tristiorē. Tradunt matema
tici q̄ multi demones armoniā ferre nō pos
sunt: et quādoq; nulli. et indicatū ē regi q̄ da
uid esset sciēs psallere: et vir bellicosus. Lū
q; misisset rex ad ysai p̄ filio ei⁹: tulit ysai asī
num plenū panib; et vinū et hedum: et mē
sit ea regi p̄ manū dauid Dicitur autē asīn⁹
plen⁹. id est sufficientē onerat⁹: vel forte sicut
et boue et hircō fiunt vtres: ita de asino fie
bāt saci ad aliqua ferēda. Igit cū spūs arri
p̄bebat saul: dauid psallebat in cithara et leui
us erat ei: et quāq; recedebat ab eo spūs. Cū
q; alq; dñi cessisset spiritus saul remissus ē
dauid ad patrem.

Demore Solie.

Laplm. XVI.

Actū est autē vt

Sgregarent philistim aduersus
israel in plium. Porro saul et isrl
castrametati sunt in valle terebithi sub qua
abscondit iacob idola: et egressus ē vir spur⁹
de castris philistinorū goliath getheus de se
mine gigāteo: altitudinis sex cubitoꝝ et pal
mo Ite spur⁹ dicitur est: q; de ignobili pa
tre. id est gentili et nobili matre. id est iudea
nat⁹ erat. Spiritus et hybrida dicit ignobi
lis et patre: sicut manzer et noth⁹ ex m̄re. h
exprobrabat isrl q; serui essent philistinorū
et p̄ponebat eis monarchiā ita vt quoz vin
ceret athleta serui essent alioꝝ. Hebrēl autē
stupebāt et metuēbāt cum nimis. Sic dice
bat goliath q̄draginta dieb;. Erant autē tres
maiores ffes dauid in exercitu: et misit eis
ysai p̄ manū dauid ephi polēte: et. r. panes
et tribuno sub quo militabāt decē formellas
casei. i. decē caseos paruos et recetes. hebre⁹
habet. r. sectiōes casei: hoc est. r. genera et di
uersitates casei: et p̄cepit ei: vt secus afferret
pignora fratru⁹ i. libellos repudiū Hos erat
euntib; ad bellū: vt libellos repudiū darent
vxoꝝib; vt si caperēt nec rediret vsq; ad tres
annos: liceret vxoꝝib; nubere cui veller. Cū
q; dauid venisset ad locū certamīs: egredie
bant eū singulis dieb; aliqui pliantes: ecce
ascēdebat goliath exprobrās vt heri et nudū
ulterū: et fugerūt israelite a facie ei⁹: et amī
rans dauid audiuit a plurib; viris. Qui p
cussit isrlū dicitur eū rex: et dabit ei fillā suā
Cūq; audiret eū eliab frater ei⁹ tanta sciscitā
tez increpabat eū timēs ne pugnaret et occū
beret: et respondit dauid. Quid feci. Nūqd
nō verbū ē. Supple dignū increpationē. q. d
Cur p solo verbo increpas me. Ut ita Ver
bū tantū ē et nō res. i. nō aīo pugnādū h dico
sed vt rem scias. Nūciata sūt autē p̄ba dauid
ad saul: et ait ad regē. Ego seru⁹ tu⁹ pugna
bo aduersus philistē. Tuncq; p̄hiberet euz
saul: q; puer esset addidit. Ego seru⁹ tu⁹ in
terfeci leonē et vrsū cū inuasisset gregē. Erat
igit h increpatus q̄s vn⁹ ex eis dñō me lo
berate Tunc induit eū saul armis suis: et de
posuit ea dauid: q; nō habebat armorū cō
suetudinē: et tulit in manu baculū pastorale
et elegit d̄ rozzete. v. lapides limpidissimos
id ē planos et volubiles: et misit eos i perā
pastoralē. vas q̄ lac mulgebāt vel ferebat

Historia libri

panem et fundā manu tulit: et pcessit aduersus philistē. Qui pcepit dauid et ait. Pū: qd ego canis sum: qz tu venis ad me cū baculo. Cui rēdit dauid. Tu venis ad me cū armis: ego autē venio ad te in noie dñi: vt sciat hodie vniuersa ecclesia hec: qz nō in gladio saluat dñs. Cūqz iecisset lapidem funda: percussit euz in frōre. Secōdo qz et tertio lapide percussit eū in eodē loco: et tertio tactu deiecit euz: et currēs eduxit gladiū illius: et precidit caput ei. Hic fabulant quidāz iudei qz ferrum galee et lorice obsequiū pstitit domino dans locū lapidi: vt intraret ad hominē occidendū: et ob hoc deinceps circūcisio facta est cū cultello ferreo: que prius fiebat petrino. Fugerūt itaqz philistei et israel persecutus est eos vsqz ad portas accarō. Tulit autē dauid caput et gladiū: et posuit i tabernaculo suo longo tēpore: post tulit illa in hierusalem. Hebreus nō habet suo. Ob hoc creditur qz in tropheum posuit ea in tabernaculo dñi. Unde postea abimelech accepit gladiū. Cūqz redisset dauid a p̄lio: ait saul ad abner: de qua stirpe est hic adolescēs. Forſan volens scire cui daturus esset filiam. Hec recognouit eū saul: quia aliq̄dū absens fuerat et alteratus per exagitationem mali spiritus factus erat labilis memorie. Et respondit abner. Ut uir anima tua rex si noui eum. Id est per vitam tuam nō noui eū vel per execrationem. Hebrei em̄ sepe nomināt mala a contrarijs eoz vt ibi. Benedic domino et morere. Cūqz quesisset saul a dauid quis eēt ait. Filius sum serui tui ysai. Et tūc anima ionathe p̄glutinata est anime dauid et inierūt fed. et dedit ionathas dauid vestimenta sua vsqz ad arcū et gladiū et baltē. Saul p̄secut⁹ est dauid. Ca. XVII.

Actum est cum

redirent triumphātes de p̄lio et dauid disponeret ferre caput golie in hierusalem. nam vt ait ioseph⁹ h se cum habebat. sed baltam itaqz dicauerat deo. Egrediebantur mulieres ex vniuersis vrbibus et cum instrumentis p̄cinebāt mulieres. Saul percussit mille. et respondebāt virgines et dauid. et milia. Audies saul causam victo

re potius attribuit dauid q̄ sibi. doles intra se ait. Quid ei sup̄est nisi solū regnū. Et t̄muit ne a domo sua transferret regnū. et inuidebat dauid. nec iam rectis oculis respiciebat eum. Post dies paucos inuasit spūs mal⁹ saul. et q̄si p̄phetabat. et missa lancea quā tenebat dauid p̄fallentem putauit cōfigere parietē. Dauid autē declinauit ab eo secundo. Primo em̄ recesserat bello imminere. et postea statuit eū saul ciliarchē. et ait. Filiāz meā merob dabo tibi. r̄tūmodo esto v̄r fortis. et p̄tare bella dñi. Tracrabat em̄ ap̄ se. Non sit man⁹ mea in eū. sed man⁹ philistinorū. Cū autē debuit merob dari dauid data est adrieli molatye. dilexit autē dauid michol et placuit saul. et ait ad eū. In duabus gener meus eris hodie. qd ē. in duabus filiabus meis. Nam alterā habuisti sponsā alterā habebis vxorem. vel ita. p̄ duabus res b⁹. quia strauisti gigantē et dabis. c. p̄putia hoc em̄ significauit ei saul p̄ suos suos. non habet rex. necesse habere sponsalia. id est munera vel donatō nē p̄pter nuptias nisi t̄m centū p̄putia philistinorū. Et abiit dauid cū v̄ris quorum tribun⁹ erat in accaron. et percussit de philistinim ducētos viros. et afferēs p̄putia eoz. annumerauit ea regi. Iosephus tamē dicit abscondēs sexcēta capita venit ad regē. et nuptias exigebat. et dedit ei saul filiā suā iuitē. Cūqz videret. eū ap̄ dñm et hoies approbati. timuit. et tracrabat de morte ei. nec itaqz metū celare valens dixit ionathe et suis suis vt occiderent dauid. Nō indicauit ionathas dauid dicens. Abscondere vsqz mane. cras loquar p̄ te. In crastinū locut⁹ ē ionathas ad p̄em. Cur peccas i sanguine innotio q̄ fecit salutē i israhel opa ei⁹ tibi valde sūt. necessaria et cui⁹ morte filia tua vidua ve p̄bitur. et placatus saul iurauit. Abiit dñs qz nō occidet. et introduxit ionathas dauid ad regē et stetit coram eo sicut prius.

Michol deposuit dauid per fenestram.

Capitulum XVIII.

Ursus iuncto ceruicamine percussit dauid philisteos plaga magna et iudicē saul et stetit

Regum primi

demon exagrabat eum: et dauid psallere voluit sic p̄sus p̄forare: et fugit dauid in domum suam. Visit autem saul satellites nocte circa domum: et mane egrediente occideret. Quod cum p̄sensisset nichol: deposuit eum p̄ fenestram et aufugit. Nichol autem stravit lectulum suum quasi egrotans in quo posuit statuam: et pelle caprarum ad caput eius: similitudine capillorum exprimes, et sagittis supposuit iecur capre spirans exprimes anhelante. Cumque saul deprehendisset se esse illusum dixit ad nichol. Cur dimisisti inimicum meum. Que respondit. Timui, dixit enim mihi. Dimitte me: alioquin interficiam te. Dauid autem fugiens venit ad samuelem in ramatha: et indicavit ei omnia que fecerat ei rex: et abierunt ambo in nabathoth que est collis in ramatha: ubi erat cu neus propheta. Quod cum accepisset saul misit lictores in nabathoth ut raperent dauid. Qui cum vidissent prophetas: et samuelem statim super eos: factus est in illis spiritus domini et prophetabant. Visit quoque secundos et tertios nuncios: qui et ipsi prophetaverunt: et iratus saul abiit post eos: et antequam veniret in nabathoth ingredies prophetabat: et quasi amens factus est: et exiit veste regia: tota die et nocte canebat cum ceteris: dauid et samuele clamarentibus. Fugit autem dauid inde et venit ad ionatham et comitatus querebat eum. Cui ionathas. Non morietur tibi: quia gratia eius paruum faciet pro meo: quod non indicet mihi.

Quid est ergo quod super pra legit non vidit saul? muel saul usque in die mortis sue nisi quod non vidit eum in regno habitum.

Cui dauid. Scit pater tuus quod diligis me: et dicet. Resciat hie ionathas: vult aia tua: quia vno tempore vi ita dica gradu ego et mors dividit mur. Gradum vnum dicit partem domus sue: que interposito euaserat manus apparitorum. Hebrei habet vno tempore passu: et est sensus. Vnum interuallum fuit inter me et mortem. Facere ergo obsecro quod dicam. Eras erunt kalende: et ego abscondar in agro usque ad vesperam et tunc diei. Si requisierit me rex: quod considerare comitaueram iuxta eum ad descendendum dices ei. Rogavit me dauid ut iret in bethleem: quod vltime solenes sunt ibi omnibus contribulibus eius. Forte erat neomenta solentis aliqua per triduum: quod si dixerit tibi rex. bene. par erit seruo tuo. Sin autem fuerit iratus comitatus. Hebrei tradunt dauid non comeditisse: et ait ionathas.

thas Egrediamur in agrum. Cumque egressi esset: iuravit ei ionathas quod quicquid boni vel mali inueniret apud pres indicaret ei: et iurauerunt sibi mutuo fides in se et semine suum. Addidit etiam ionathas desera re. plurimum iurare. Quod autem interpositum est et requisivit dominus de manu inimicorum dauid hoc de suo addidit scriptor in spiritu: et addidit ionathas.

In die quo operari licet. et pridie kalendarum ut quidam volunt. sed melius est postea filium ionathas vt de sequenti die israel ligat. egredieris et sedebis latens iuxta lapidem ezel: et venies ad te post solennitates iaciam tres sagittas iuxta eum quasi exercens me ad signum. Si dixerit puero que tollit eas ecce sagitte intra te sunt: par tibi est: veni ad me. Quod si dixerit: sagitte ultra te sunt vade: dominus sit inter me et te usque in sempiternum. Porro prima die solennitatis apparuit locus dauid vacuus: et siluit saul estimans dauid nondum purificatum. Altera die requisitum a rege: et cecidit eum: ionathas: et iratus saul dixit ad eum. Fili multieris virum ultra rapietis. scio quod in confusionem tuam diligis filium israhel: non stabilieris eo viuente tu neque regnum tuum. Adduc eum ad me: quod filius mortis est: et ait ionathas. Quare morietur: et arripuit saul lanceam: et percussit eum: et decidit nauit ionathas ab eo contristatus: nec comedit panem in die illa: et egressus in agrum fecit sicut quod dixerat dauid. Et cum dixeret puero ultra te sunt sagitte: remisit puerum in ciuitate cum arcu et sagittis. Et surgens dauid de latibulo: adorauit tertio deum seculum vel ipsum ionathan. Et fleuerunt valde: et ait ionathas. Quocumque iurauerim stent in sempiternum inter nos et semen nostrum. Vade in pace.

De fuga dauid in nobe. **Ca. XIX.**
Et fugit dauid in
nobe ad abimelech sacerdotem fratrem achis. Qui cum miraretur quod quasi solus venisset gener regis ait ad eum dauid. Secretus sumo regi urgebat me: et conductus pueros in illud et illud locum: et ibi puante venit et cum pauca vel fere cum nullis. Nunc si quid habes ad manum saltum. v. panes da mihi. Forte ex numero panum: numerus intelligit soccorum: nec est mentis dauid. Non enim animo fallendi dixit. Et respondit

HISTORIA SUCCESSIONIS
DAUIDIS
ET
SALOMONIS

Historia libri

sacerdos. **N**ō habeo panes laicos ad manū
s; tñ panes sc̄m: panes sc̄z p̄positionis. **S**i
mūdi sūt pueri et maxie a mlierib; māducēt
q. d. **N**ecessitas nō hz legē: **S**i tñ immūdi
sūt p̄ coitu: nec in necessitate dabo eis. **E**t ait
dauid ad eū **C**ōtinuim? nos ab heri et nudī
nsteri? et fuerūt vasa pueroz sc̄tā. i. corpa
in q̄b; p̄tinent aie vel sp̄i pueri. **P**orro 7 vīa
hec polluta est. s; ip̄a sanctificabit hodie in
vasis. q. d. **F**orte in vīa hac aliq̄d imūdicie
p̄traxim? s; mūdicia corpoz sufficit ad eam
mundandā. hebre? hz. **S**unt vasa pueroz
sc̄tā. et dicūt de vasis ad edendū. q. d. **I**n va
sis mūdis licet tibi ponere panes mundos.
Seqt̄. **P**orro vīa hec laica est. i. interrogatio
tua laicalis est. q. d.

Cur quis d mūdicia
cū etiāsi mūdi essent
vesci nō deberēt? **S**;
z ip̄a sanctificabitur
hodie i vasis. i. in cō
scientiis nostris. **S**ciim? em̄ qz necessitas que
nō habet legē excusat nos z q̄si sanctificat. z
dedit eis panes. p̄positionis q̄ sublari fuerāt
vt ponerentur calidi. **E**t h̄ p̄penditur qz sab
barū erat. **C**ūq; quesisset ab eo dauid si habe
ret arma: dedit ei gladiū golie. **J**oseph? dicit
lanceā q̄ erat inuoluta pallio in tabernaclo
Erat em̄ tūc tibi arca cū aliq̄ suo tabernaclo
Et cōsiderauit hec om̄ia doech idume? porē
tissim? p̄stoz saul quē erat ad orandū obli
gatus voto.

De fuga dauid ad achis. **Ca. xx.**
Ugit autez da
uid i die illa ad achis regē gerb
Et indicauerūt sui sui regi qz
si rex erat in israel q̄ latebat apud eū: z de vi
cino hostē reciperet si saluū eū seruaret: et t̄
muit dauid p̄sertim qz miserat saul ad achis
vt redderet ei seruū suū fugitiuū. **C**ūq; trabe
retur ad regē simlavit furore: z impingebat
in ostia porte quasi p̄ clausam portā ingredi
volēs: et que furiosi faciūt agebat: vt fidē re
gi vere passionis ostenderet: z ait rex. **N**ō in
grediet hic arrepticus domū meam: z dimi
sit eum et abiit: inde dauid: et latuit in spelū
ca odolla non tamen statim: sed prius venit
ad naas regē amonitarū vt dicit hieronym?
in sequentib; in quadā glosa. **E**t cōuenit tibi
ad dauid om̄is cognatio eius. **S**ed z ali

quib; aut odiū aut timor saulis erat: vel q̄
ere premebantur alieno conuenerunt ad eū:
et fuerunt cum eo quasi quadringenti arma
ti. **E**t p̄fectus est dauid cum eis in masphat
que est moab. **E**st enim altera in iuda: z de
posuit apud regem moab patrē et matrē suā
et manserūt apud eū q̄. i. i. dauid fuit in p̄e
sidio. id est in expeditōe: in qua sibi quere
bat munitiones ad manendū.

De morte abimelech et sacerdotum

Capit. xxxi.

In monente gad

Eppheta vt inde recederet z iret in
t̄rā iuda: p̄fect? in terrā iuda ve
nit in saltuz areb. **E**t audiuit saul qz apparu
isset dauid: et cū esset saul in nemore: qd̄ eū
rama tenēs hastā: ait ad seruos suos. **N**ūq̄d
ditabit vos oēs filij gemini filius isai. **N**on
est ex vobis q̄ doceat vice meā: et ait doech
idumeus: vidit eū in nobe apud abimelech
filiū achib; q̄ consuluit p̄ eo dominū: z de
dit ei sbaria: et gladiū golie: et iratus rex cō
uocauit abimelech et oēs sacerdotes q̄ erāt
in nobe: et ait ad eū. **C**ur cōiurasti aduersus
me cum filio isai. **D**edisti em̄ ei panes z gla
diū. **Q**ui respōdit. **A**bis h̄ a me. **N**on fuit
ret huiusmodi i vniuersa domo patris mei.
Nesciuit qz a te fugisset: et ait rex emissarijs.
Irruite in sacerdotes. **Q**ui noluerunt man?
extendere in christos dñi: et ait rex ad doech
Irrue in eos: et trucidauit in illa die. **I**erpx.
viros vestitos ephor lino. **F**orte tūc erāt i
duti: vt p̄ habitū religionis mouerēt animū
regis. **A**ūt hebrei nō oēs fuisse sacerdotes:
nec indut ephor: sed oēs dignos esse. **P**ercut
sit qz saul nobe viculū sacerdotū: z mlieres
z viros: et iumenta: fin qz deus heli sacerdo
ti p̄phetauerat: plem eius radicit? euellendā
Solus abiathar sacerdos fili? abimelech
eualit: et fugit ad dauid. **S**erens ephor secuz
qd̄ fecit moyses: z nūciauit ei interitū prijs z
suoz. **E**t ait dauid. **E**go sum reus omnium
animarū patris tui. **V**ane mecum. **Q**ui q̄
sierit animā tuā: queret et meam. **E**t nuncia
tum est dauid qz philistei oppugnarent cella
et diriperēt areas. id est annonaz de areis: vt
qz vastarent segetes. **C**onsuluit igitur domi
num. **V**adā et percutiam philisteos. **E**t ait
domin? **V**adē et percuties eos: et saluab̄ celo
la. **C**ūq; tingerēt virtū eius tre cum eo rursus

Regum Primi

consuluit dominum: et accepit responsum ab eo quod et perit et abiit dauid: et percussit philisteos plaga magna: et intrauit cella. Quod cum audisset saul ait. Conclusus est dauid in urbe. Et congregabat exercitum ut obsideret dauid et viros eius. Quod cum audisset dauid consuluit dominum per abiatbar: descendet huc saul: et tradent me viri celsae in manus eius. Et ait dominus. Descendet et tradet te. Quasi diceret. Hec est voluntas regis et illorum: que deum latere non poterat. Et egressus est dauid et viri eius: cum eo quod sexcenti: et vagabantur incerti. Quod cum accessisset saul dissimulavit exire. Transiit autem dauid in more solitudinis ziph: et abiit ionathas ad eum in locum silue: que vocabatur nava: et confortauit manus eius in deo: et ait. Tu regnabis in israel: et ego ero tibi secundus. Sed et pater meus fecit hoc. Et in nouauerunt iuramentum federis inter se coram domino: id est coram gad propheta et abiatbar.

De Ziphis et quod dauid latuit in spelunca
Capitulum XXII

Descenderunt autem

ziphis ad saul in gabaa dicentes: dauid latet apud nos in colachale. Veni et trademus eum in manus tuas: et benedixit eis saul et ait. Considerate curiosi: ubi sit pes eius: et renunciate mihi et sequar vos. Dauid autem et viri eius erant in deserto maon. Cum egressus esset saul ad querendum eum ascendit dauid ad petram locum scilicet munitissimum: ut dicit hieronymus: ubi quasi sibi erat onerum repositum: et stabat dauid in deserto maon in monte opaco. Porro viri saul in modum corone cingebant monte. Cumque desperaret dauid se posse euadere: venit nuncius ad saul. Redi festinus quoniam infuderunt se philistei super terram. Erdesit saul persequi dauid: pergens in occursum philistinorum. Ob hoc vocauerunt locum illum petram diuisentem: eo quod ibi separatus esset saul a dauid. Ascendit ergo dauid inde et habitauit in locis turtissimis engaddi. Hec est oppidum in quo erat vinea balsami. Assumens autem saul tria milia electorum insequens dauid: etiam super abruptissimas petras que solis ibiculis sunt perue. Et auez: quasi cuncta: et ad intrauit saul speluncam ut purgaret vestrem: Porro dauid et viri eius interloqui par-

te spelunca latebat. Et dixerunt fili dauid. Tradidit eum dominus in manus tuas. Et percussit dauid oram chlamydis saul filium. Et rediens ad viros percussit cor suum: metonomice: id est peccatum suum in quo perit cor: vel momordit eum conscientia sua de eo quod fecerat. Cumque murmuraret socii eius aduersus eum timens ne irruerent in saul ait. Uult dominus: quod nisi dominus percussit eum aut in obitu aut in plio: apostopelisis est. quod de cetero non parca est. Propitius mihi sit dominus: id est hanc misericordiam faciat mecum: ut non mittam manum meam in carnem domini. Et confregit viros suos his sermonibus. Porro saul egressus erat ceptro strinere. Et egressus dauid post eum clamauit. Domine mi rex. Cumque respiceret saul adorauit dauid in terram et ait. Quare quid domine mi rex. Verba hominum loquentium aduersum me mala dicentium: dauid querit malum aduersus te. Lognosce oram chlamydis tue in manu mea quam cum perciderem pepercit tibi oculum meum. Que persequeris. Canem mortuum et pulicem vitium. His auditis fleuit saul et ait. Iustiores mercedat tibi dominus. Scio quod regnaturus sis. Iura mihi in domino ne deleas seminem meum. Et iurauit dauid sauli. Abiit ergo saul in domum suam: dauid autem ascendit ad tutiora loca in angustia maspha.

De morte Samuelis et Nadab
Capitulum XXIII

In tempore mortis

tuus est samuel et fleuit eum vsuque sus israel: singuli tanquam proprium filium lugentes et sepeluerunt eum in ramatha. Tertium est itaque quod ab hoc loco vsque ad finem secundi libri non scripsit samuel. Cur ergo nomen eius peritum latet hi duo libri. Quia reliquum scripsit vii prophetarum de discipulis eius: cuius operum ascribit magistro. Quidam tamen dicunt nathan scripsisse sequentia: quodam dauid. Dauid autem descendit in desertum phara. Pharan oppidum est in arabia. Erat autem vir in ciuitate aman in solitudine maon: et possessio eius erat in carmelo. Hec est in forte iude. Alter carmelus est in partibus palestine et phenicis: ubi belias occidit prophetas baal: et hic erat de genere caleph. In paralipomenon sic legitur. Caleph genuit orcham: alij habent archan: orcham genuit sezem. Hic est vir iudei putatur nabal. Cum ergo audisset dauid quod ascendisset nabal ad rodedos greges misit ad eum: et iuuenes ut mitteret ei aliquam

Historia libri

benedictionē in die bona. Exultabant enim et epulabantur iudei in rōsiōe ouilū: ob memorias patrū suoz q̄ fuerāt pastores ouilū. Et ait nabal nūcijs dauid: Nō mitrā. Quis ē filius isai. Hodie increuerūt serui fugitiui. Nescio eos. Cūq̄ audisset dauid q̄ ipso perauerat ei nabal: accinctus est gladio cū q̄dringētis viris et ait. Hec faciat dñs inimicis meis: et hec addat si reliquero de oibz q̄ ad eū p̄tinent: vsq̄ ad mingentē ad parietē. id est saltē canē vel infirmū. Porro abigail vxor nabal formosa et prudens hec ignorabat. Et indicauit ei custos ouilū quāta p̄sida trāsserit ei dauid i de seruo. Festinauit igit abigail et tulit in occursum dauid panes et vinū et arietes coctos satia p̄lētē: et ligaturas vne passē: et massas caricaz et adorans dauid ait. In me sit dominus ne mihi hec iniquitas. id est cōdona mihi hāc iniquitatē viri. Alia. Si putas esse iniquitatem nisi deleas euz qz iurasti mihi imputet. Porro fecit vir me? s̄m nomen suū. Nabal enim stultus interpretatur. Cōstituit te dñs ducē super israel: non debes fundere sanguinē in nocentiū. Nihil enim tibi nocuit: sed sua tibi non dedit: et erit aīa tua custodita q̄si in fasciculo vitientū. Hebreus habet in vinculo vite: qd̄ idem est. id est in collegio seroz. Alia littera habet in fasciculo vitū. q. d. Sic custodiet dñs aīam tuā ad multiplicandū: sicut fasciculus vitū custodit in aqua ad transplantandū. Et respondit dauid. Benedictus dominus q̄ misit te hodie in occursum meū. Vade in pace. Audiuit vocē tuā: iniuriā sc̄ remittēdo: et honorauit faciē tuam: p̄nta de manu tua recipiendo. Cū ergo indicasset abigail oīa hec viro suo emortuū est cor eius p̄ timore timuit enim ne forte dauid nollet deierare: et mortuus ē post decē dies. Quo audito dauid ait. Benedictus deus q̄ custo diuit manū meas a sanguine: et reddidit maliciā nabal in caput eius. Et vocauit abigail: et duxit eam in vxorem. Accepit quoq̄ dauid tertiam vxorem achinoem de israhel.

De fuga dauid ad achis **Ca. xxiii.**

Terū nunciaue

Itū siphai ad saul. Ecce abscondit est dauid in colle achille. Et abiit saul post eū cū tribz milibz electoz. Et descendit dauid nocte ad castra saulis. ducēs secū abysai filium serue sororis sue. Qui fuerūt

tres filie ioab et abisael et asabel nepotes dauid. Cūq̄ clam intrassent tentoriū regis cuius etis dormientibz dixit abisael. Perforā lancea in tēra. Et prohibuit dauid dicens. Quis extēdet manū suā in chīm dñi: et erit innoxius. Sz tolle hastā q̄ est ad caput eius fixa in tēra et vas aque: et eam. Et egressi sūt nullo emigilante: qz sopor dñi irruerat sup eos. Cūq̄ transissent torrentē: et stetit in vertice montis vñ possent audiri. exclamauit dauid ad abner et ad omnē populū. Filij mortis vos estis: qz nō custodistis dñm veltrū christum dñi. Ingressus ē quispiam vt interficeret regem. Videte vbi hasta regis sit et cyphus aq̄. Et agnosceat saul negligentia suozū et bñficiū dauid exclamauit. Num vox tua ē hec fili mi dauid. Qui respōdit. Cur persequitur dominus seruū suū. Quid feci. Si dominus incitat te aduersum me: odore sacrificiū. i. placari eū optet sacrificio et p̄ce vt ostendat nobis sup h̄ qd̄ velit. Vel ita. Tu ipse occidas me: et erit quasi sacrificiū deo in odorem suavitatis. Quidā ita legūt. Odore sacrificiū si dominus incitat te aduersū me. i. sacrificia res pbem iudicio dei si dñs h̄ facit. Si autē filij hominū incitant te: maledicti sūt q̄ cogunt me transire ad idolatras: ne seruā deo israel. Et ait saul ad dauid. Peccauit. Reuertere fili mi. Nō vltra male faciā tibi. Et respondit dauid. Iudicet dñs iter nos. Ecce hasta regis: veniat qui tollat eā. Cui saul. Benedictus tu fili mi. Equidē faciens facies et potens poteris: et saul reuersus est in locū suū. Et dixit dauid in corde suo. Aliquādo incidam in vna die in manus saul: melius ē vt saluer inter philisteos. Abiit ergo dauid et sexcenti viri cū eo ad achis filium maorb reges geth. Iste fuit filius sup̄dicti achis cuius mater dicebat maorb. Et erant cum dauid due eius vxores achinoe et abigail. Et dixit dauid ad achis. Nolo onerosus esse regi: det mihi rex locū i quo habitem. Et dedit ei achis syceleg: q̄ exinde facta ē regū iuda. Et habitauit dauid in ea q̄ttuor mētibz et. xx. diebz. et agebat dauid predas de vicul philistinoz circumstantibz q̄ nō erant sub potestate achis. Virū et mulierē non adducebat ea p̄tūū ne forte loquerent aduersus eū. Cūq̄ q̄reret achis quos percussisset atebat se depulatos esse habitantes ad austrum iude et in campetribz.

Regum primi

De suscitatioe samuelis. **Ca. XXV**
Sicutum est eo tē

f pore cōgregati sunt ad p̄m cōtra israel phillistei. Et ait achis ad dauid. **De**cū egredieris in castra, tu et viri tui. Ego custodē te pono capiti meo. **cun**ctis cōgregauit etiā saul vniuersum isrl et venit in gelboe. Samuel autē mortu⁹ erat. Hoc ideo repetit⁹ h̄c vt angustia saulis ostē datur. **ā** qua plurimū esset ei necessar⁹ samuel. **Vel** vt ostendatur samuel recentē mortu⁹ tū q̄ in primo erat suscitand⁹. Tradunt enī neminē posse suscitari arte phitonica nisi recēter mortuū, et adhuc integris vitalib⁹. **Ti**mut itaq⁹ saul et cōsuluit dñm. Qui non respondit ei, neq⁹ p̄ somnia neq⁹ p̄ prophetas. **Id** est p̄ discipulos samuelis, neq⁹ p̄ sacerdotes Hebre⁹ habet, neq⁹ p̄ doctrinam ephorsē i quo erat doctrina et veritas. **Et** ait saul seruis suis. Querite mibi mulierē habentē phitonē. Ipse enī occiderat magos et artoz⁹ et phitonicos. **Unā** tradidit hieronym⁹ referuatā, q⁹ mater erat abner, q̄ latens habitabat in endor, q̄ ciuitas est iuxta fontē endor. **Phitonem** quidā tradunt esse artē suscitandi mortuos quā phitus adinuenit, q. d. Querite mibi mulieres peritam artis illius. **Nō** congruit hebreo in quo legitur mulieres baladoph. **Balad** enī interpretat⁹ domina. **oph** est nomen artis illius. **But**auit itaq⁹ saul habitū suū et venit ad mulierem, nocte cum duob⁹ viris et ait. Suscita mibi quē dixerō tibi. **Que** respondit. **Hosti** quāta fecerit saul magis. **Quare** ergo insidias anime mee. **Quidā** tradunt saulē ob hoc eos deleuisse, quia preconabant dauid futurū regez. **Jurauit** autē ei saul q⁹pter hāc rem nihil mali pateretur, et dixit vt suscitaret samuelē. **U**l dēns autē mulier virū sanctū: cōturbata est et ait. **Quare** imposuisti mibi. **Tu** enī es saul. **Hoc** enī ei samuel indicauerat vt ait iosephus. **Quidam** fabulantur mortuū magice suscitari a pedibus primo moueri et surgere nisi quando sciscitante rege suscitatur: sic enī a capite surgit. **Alij** dicunt p̄phetam nō posse suscitari nisi rege sciscitante. **Tunc** indicauit ei saul se saulem esse et ait. **Floli** tūmere. **Quid** vidi isti. **Que** respondit. **Virū** senem et gloriozum et amictū pallio sacerdotali. **Et** intelligēs saul q̄ samuel esset adorauit eū: et

ait anima samuelis vt dicit iosephus. **Quare** inq̄tasti me. **Cui** saul. **Coartor** nimis. **Phis** listei pugnat aduersum me et dominus non respondit mibi. **Obsecro** dic mibi quid faciam. **Qui** respondit: quid interrogas me: cum dñs recesserit a te. **Faciet** tibi dominus sicut locutus est. **Tollet** regnū de manu tua: et dabit illud dauid. **Eras** autē tu et filij tui mecum eritis. **id** est in numero mortuoz: sicut ego sum vel in inferno. **De** hac suscitatioe dicit a quibusdā q̄ spūs malignus apparuit i specie samuelis vel phantastice imago ei⁹ ibi apparuit: q̄ dicta est samuel. **Tradunt** quidam q̄ dō p̄mitente anima ipius tū p̄simili corpore induta apparuit ibi. **Alij** vō q̄ corpus tū suscitatum est cū spiritu viuifico anima in loco suo manente et quiescente. **Hoc** audiens saul p̄stratus est in terram p̄ timore: nec comederat panem in die illa: et coegit eū mulier et serui eius vt comederet. **Cū** q⁹ comedisset redijt ad castra p̄ noctem. **Floluit** enī sciri q̄ consuluisset phitonissam.

Quidā vicit amalech. **Ca. XXVI**
Ungregati sūt

c ergo phillistei in afflech: et isrl castrametatus est sup fontē q̄ erat in israel. **Satrape** vero phillistinorum vidēs res dauid et suos esse cum achis dixerūt. **Re**uertantur hebrei isti in locum suum: ne forte cum ceperimus preliari fiant nobis aduersarij: et in capitibus nostris mereant sibi reddi gratiam dñi sui. **Tunc** ait achis ad dauid inuitus et dolens. **Bonus** es in cōspectu meo sed satrapis non places. **Surgite** de nocte et abite diluculo. **Abijt** ergo dauid cū suis i syceleg die tertia. **Amalechite** vero interim impetū fecerunt in syceleg. **Et** succenderunt eā et captiuas duxerant mulieres et paruulos: et vniuersam predam. **Planxit** ergo dauid et populus qui erat cum eo donec deficeret in eis lachryme et volebant eum sū lapidare. **Confortatus** autem dauid in domino: cōsuluit dominū per abithar dices. **Persequar** latrunculos hos et comprehendam. **Qui** respondit. **Persequere** cōprehendes et reduces predam. **Abijt** ergo dauid et sexcenti cū eo et venerunt ad torrentē bethor: als befor, et ibi ducenti lassī substituerunt ad sarcinas et mandato dauid. **Cunq⁹** alij transissent inueniunt puerū egyptiū fame deficientē: quez

Historia libri

relliquerat dñs suis vir amalechtra cū egrotare eū vidisset. Et dederūt ei cibū et reuer- sus est spūs e⁹. Et ait ad eum dauid Pores me ducere ad cuneum istum. Qui ait Si in raueri⁹ mihi qñō occidas me nec tradas me in man⁹ dñi mei: ducam. Et iurauit ei dauid et eo ducere inuenerunt hostes epulātes: et quasi diem festum celebrātes. Et percussit eos dauid a vespere vsq; ad vespēra aliter⁹ dicit: z soli quadringenti adolecentes euaserunt in camelis. Erunt ḡ dauid oīa q̄ tulerant amalechite ab hoīe vsq; ad pecus. Dicit q̄ i hac victoria pbuerūt illi auxiliū nouem princīpes militū de manasse: qui p̄fugerant ad eū dū rediret in syceleg. Prius enī venerant ad eum tm̄ de iuda et beniamin. Porro cū redissent ad ducentos viros q̄ lassī substiterāt salutauit eos dauid pacifice. Et indignati sūt quidam qui cum eo ierant dicentes. Sufficiat cuiq; vxor sua z filij: de preda nihil dabit⁹ eis. Et ait dauid. Non audiet vos q̄s q̄s fr̄es mei in fmone s̄. Equa ps erit descēdentis ad plū: z manētis ad sarcinas. Die ron ym⁹ ait Non ait q̄ lassī māserūt: qz lassī nil debet dari de prede precio. Et factus est hoc ex die illo et desinceps q̄si lex in israel vsq; ad diē h̄c. Venit ergo dauid in syceleg: z misit dona de preda seniorib; iuda primis ipse et viri eius.

De morte saul et filioꝝ eius. Ca. xxvii

Orro philistei

Pugnabāt aduer⁹ isrl. Saul autē sciēs z prudēs festinabat ad mortē et viriliter dimicabat. Soli quippe magnanimes rex terribiliū sūt p̄emptores. Hec magnanimitas maxime cōuenit regib; quos p̄ cumulo p̄ncipatus nō solū malos non licet esse circa subditos. sed nec meo diocriter bonos esse. Fugerunt autē filij isrl a facie philistinōꝝ z ceciderūt i mōte gelboe z percussī sunt tres filij saul: ionathas: aminadab: melchisue. His boseth at̄ domi erat. Cū q̄ grauit̄ vulneratus esset saul: dixit ad armigerū suū. Percute me gladio tuo ne forte i circūcisi isti illudāt mihi vinētī: z post iter faciāt me. Et noluit armiger. Et irruit saul super gladiū suū. A deo enī defecerat qz nō poterat se trāsuerberare. Que vidēs armiger suus irruit ip̄e sup gladiū suū. Sic fuit doech

idumeus vt autumāt hebrei qui timuit esse supstes saul p̄pter dauid: z mortui sunt oēs domestici saul q̄ erant cū eo. Videtes autē filij israel q̄ trans vallem iordanis erāt stragē suoz egressi d̄ ciuitatib; suis fugerūt. Altera die venientes philistei vt spoliarent interfectos: expoliauerūt saul armis suis z filios suos: z p̄cisa capita eoz cum armis miserūt in terrā suā p̄ cū cūitum vt annuncaret hoc in templo idoloꝝ z in populis. Et posuerūt arma ei⁹ in tēplo astaroth: caput ḡo in tēplo dagon: vt in paralipomenon legit. Corpus ḡo ei⁹ z filioꝝ suspenderit i muro bethsan: q̄si in oculis isrl. Est enī ciuitas philistinū i terminis isrl. Viriaūt de iabes galaad q̄s lberauerat saul ab amonitis ambulans: tota nocte: z tulerūt cadauera d̄ muro bethsan z cōbuserūt ea igni: z sepelierūt ossa i nemo re iabes. Et plāterūt eū ieiunātes. vij. dieb; Nota qz in paralipomenon legit. Mortu⁹ e saul p̄pter iniquitates suas: z addit: q̄si i cumulū peccati: s; insup p̄sultit p̄thonisā p̄p̄ qd̄ interfect eū dñs. Hui⁹ peccati magnitudinē multū nō artēdūt. Et regnauit saul viuētē lxx. muel. xviij. ānis: z eo mortuo duob; annis. Hos ānos sacra tm̄ scriptura nō annorauit. A samuele p̄p̄ie incipiūt tpa noīatoꝝ p̄p̄ h̄z sicut a saule tpa regū israel.

Incidentia.

In dieb; istis apud latinos q̄r⁹ regnauit silu⁹ enas: filius postumi. Alia tm̄ historia quartū ponit siluū latinū veterinū fratrem postumi z q̄ntū siluū enā. His t̄p̄ib; hominum fuisse qd̄ d̄ dicunt: de q̄ magna dissensio est apud veteres. Crates pōt enī ante de scēsum in peloponensiū vibē eractidaz. Cristodenes centesimo anno a captiuitate troie Aristarchus et philochorus t̄p̄e migratio nis iconice. Apollodor⁹ atheniensis. ccc. anno euersiois isrl. Alij modico t̄p̄e añq; olympiades inciperent.

Sequuntur tituli capituloꝝ in h̄storiaz Regum secund̄.

De plāctu dauid

D sup saul z ionathan. ca. i.
De primaynctioe dauid in regē capitulū .ij.
De regno hisboseth. ca. iij.
De filijs dauid. ca. iij.